

Budżety gospodarstw domowych w województwie świętokrzyskim w 2017 r.

31.10.2018 r.

 9,7%

Wzrost przeciętnego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych.

Sytuacja materialna gospodarstw domowych w województwie świętokrzyskim w 2017 r. była lepsza niż w 2016 r. Gospodarstwa domowe osiągały wyższe dochody i ponosiły większe wydatki. Wzrosła nadwyżka dochodów nad wydatkami, co dało gospodarstwom domowym większe możliwości oszczędzania.

W 2017 r. odnotowano poprawę warunków materialnych gospodarstw domowych

W 2017 r. badanie budżetów objęło w województwie świętokrzyskim 1182 gospodarstwa domowe. Przeciętna liczba osób w zbadanym gospodarstwie domowym w 2017 r. wyniosła 2,67, tj. więcej niż w kraju (2,66).

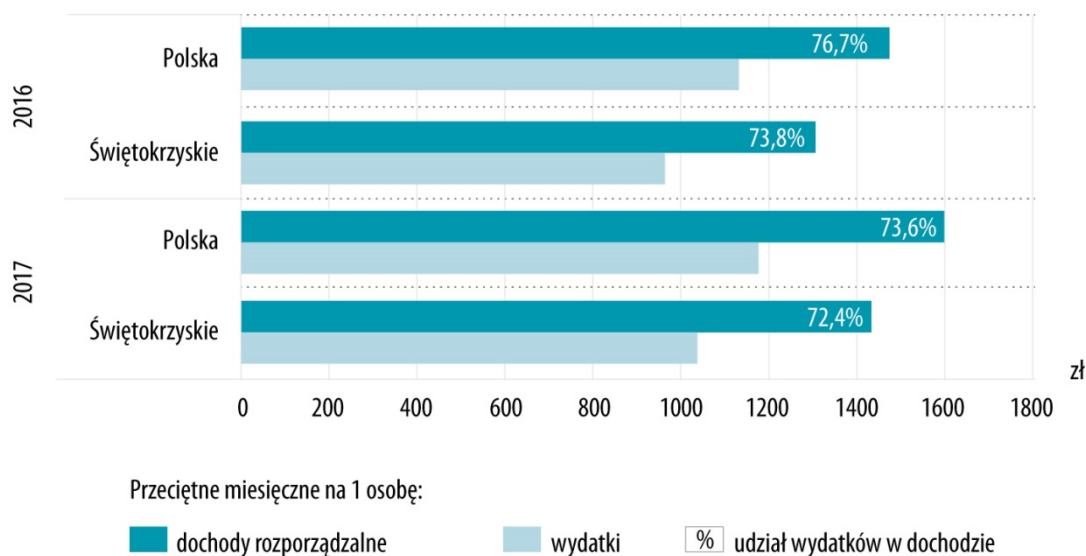
Tabl. 1. Informacje ogólne o gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie		Polska	Świętokrzyskie	Polska = 100
Liczba zbadanych gospodarstw domowych	2016	36886	1193	3,2
	2017	36655	1182	3,2
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	2016	2,69	2,76	102,6
	2017	2,66	2,67	100,4
w tym				
pracujących	2016	1,09	1,08	99,1
	2017	1,09	1,04	95,4
pobierających świadczenia społeczne	2016	0,99	1,14	115,2
	2017	1,16	1,27	109,5
w tym				
emerytury lub renty	2016	0,68	0,83	122,1
	2017	0,69	0,82	118,8
pozostających na utrzymaniu	2016	0,55	0,52	94,5
	2017	0,36	0,33	91,7

W zbadanych gospodarstwach domowych pracujący stanowili 38,9% ogółu osób. Licznie reprezentowane były także osoby pobierające świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych – 47,5% oraz pozostający na utrzymaniu – 12,4%. Pozostałe 1,2% to osoby utrzymujące się z innych źródeł utrzymania.

Wśród członków gospodarstw domowych nadal najliczniej reprezentowane były osoby pracujące oraz pobierające świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych

Wykres 1. Budżety gospodarstw domowych

Dochody i wydatki

Podstawową kategorią ekonomiczną mającą decydujący wpływ na warunki życia gospodarstwa domowego jest dochód rozporządzone, który przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

W 2017 r. przeciętne gospodarstwo domowe w województwie świętokrzyskim rozporządzało miesięcznym dochodem wynoszącym 1432,68 zł/osobę. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzone na 1 osobę w województwie świętokrzyskim był niższy od notowanego w kraju o 165,45 zł, tj. o 10,4%. W ujęciu nominalnym był on o 9,7% wyższy (o 126,72 zł) od poziomu dochodu sprzed roku. Najbardziej (w ujęciu kwotowym) wzrósł - o 93,83 zł (o 15,5%) dochód z pracy najemnej. Odnotowano również wzrost dochodów: ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych - o 25,20 zł (o 6,3%) oraz z pozostałych świadczeń społecznych - o 23,30 zł (o 25,8%). Zmniejszyły się natomiast dochody z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie - o 22,40 zł (o 29,4%) i z pracy na własny rachunek - o 1,98 zł (o 2,0%).

Dochód rozporządzone, choć wzrósł o 9,7% nominalnie w skali roku, to nadal był wyraźnie niższy od średniej krajowej (o 10,4%)

Tabl. 2. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzone na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2017 r.

Wyszczególnienie	Polska		Świętokrzyskie		
	w zł	2016 = 100	w zł	2016 = 100	Polska = 100
Dochód rozporządzone	1598,13	108,4	1432,68	109,7	89,6
w tym dochód do dyspozycji	1548,87	108,6	1394,16	109,5	90,0
w tym:					
z pracy najemnej	831,94	106,9	698,13	115,5	83,9
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	67,45	139,9	53,85	70,6	79,8
z pracy na własny rachunek	134,58	108,2	97,07	98,0	72,1
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych	381,52	103,2	424,35	106,3	111,2
z pozostałych świadczeń społecznych	117,58	131,4	113,49	125,8	96,5
pozostałe dochody	59,67	100,9	44,34	120,0	74,3
w tym dary	55,39	102,8	43,25	131,7	78,1

Po załamaniu w 2015 r., ponownie odnotowano wyższą dynamikę przyrostu dochodu rozporządzone w skali roku w województwie niż w Polsce (9,7% wobec 8,4%).

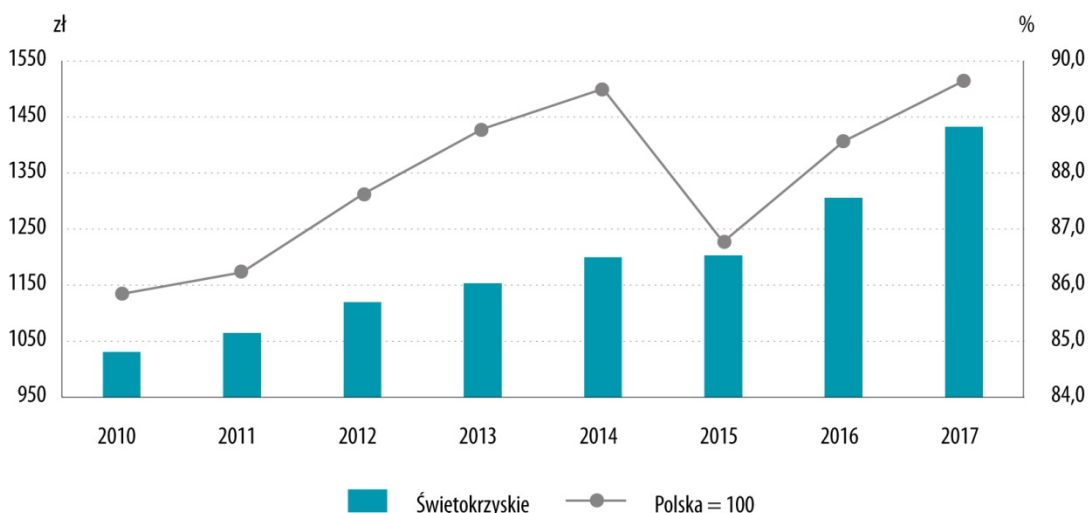
Również w dłuższym okresie czasu notowano wyższą dynamikę przyrostu przeciętnego dochodu rozporządzone na 1 osobę w województwie niż w kraju. W stosunku do 2010 r. zwiększył się on o 39,0%, podczas gdy w skali kraju w analogicznym okresie jego wzrost wyniósł 33,1%. W rezultacie wartość dochodu rozporządzone na 1 osobę w województwie świętokrzyskim osiągnęła w 2017 r. 89,6% średniej krajowej wobec 85,8% w 2010 r. Niższą relację odnotowano jedynie w województwie podkarpackim (78,5% średniej krajowej w 2017 r.).

Szybciej niż średni dochód rozporządzalny rosta jego mediana. W 2017 r. połowa gospodarstw domowych w województwie świętokrzyskim rozporządzała dochodem w kwocie 1266,67 zł, a więc prawie o 44% większym niż w 2010 r. Szybszy wzrost mediany niż przeciętnego dochodu rozporządzalnego świadczy o relatywnie wyższej dynamice dochodów gospodarstw uboższych.

Kolejny rok z rzędu dochody gospodarstw uboższych rosły szybciej niż pozostałych

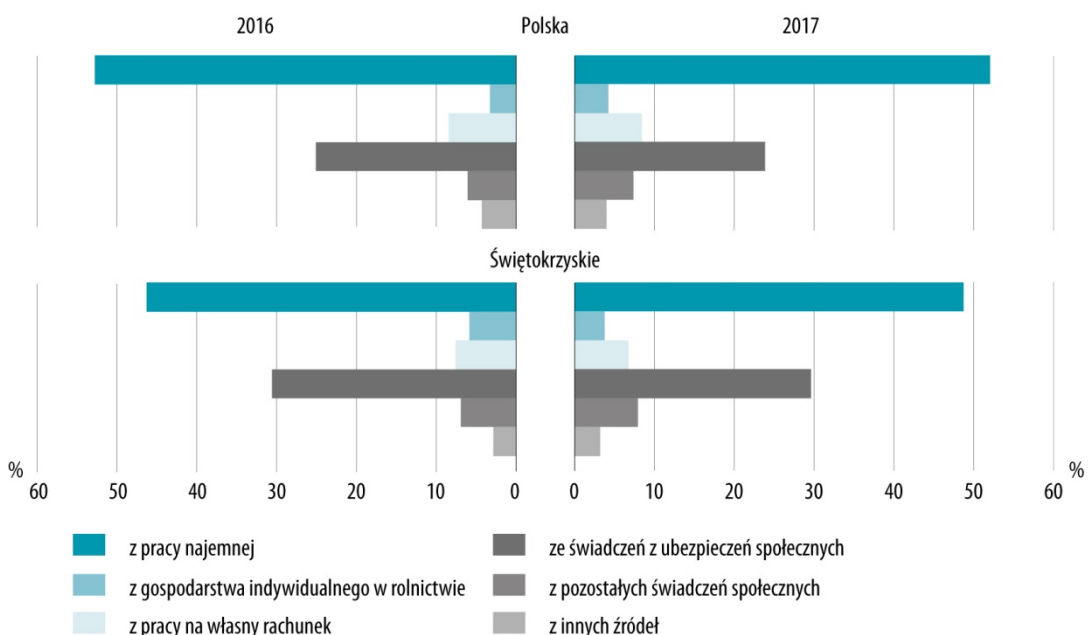
Struktura dochodu rozporządzalnego gospodarstw domowych z poszczególnych źródeł w ciągu ostatniego roku nie uległa zasadniczej zmianie. Dochód rozporządzalny gospodarstwa domowego w największym stopniu tworzą dochody z pracy najemnej – w 2017 r. ich udział w dochodzie rozporządzalnym wyniósł w województwie świętokrzyskim 48,7% (w kraju 52,1%) oraz dochody ze świadczeń społecznych – 29,6% (w kraju 23,9%).

Wykres 2. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Udział dochodów z gospodarstw indywidualnych w rolnictwie był w województwie świętokrzyskim o 0,4 p.proc. niższy niż w kraju i wyniósł 3,8% a z pozostałych świadczeń społecznych był o 0,5 proc. wyższy niż średnio w kraju i osiągnął 7,9%, natomiast udział dochodów z pracy na rachunek własny był o 1,6 p.proc. niższy niż przeciętnie i wyniósł 6,8%.

Wykres 3. Struktura przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych

W porównaniu z dochodami gospodarstw domowych osiągniętymi w 2016 r. zwiększył się udział dochodów z pracy najemnej (o 2,4 p.proc.) oraz dochodów: z pozostałych świadczeń społecznych (o 1,0 p.proc.). Zmniejszył się natomiast udział dochodów z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie (o 2,0 p.proc.), ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych (o 1,0 p.proc.) oraz z pracy na własny rachunek (o 0,8 p.proc.).

Dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki (m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; odszkodowania za wyrządzone szkody, niektóre podatki, składki na ubezpieczenia społeczne płacone samodzielnie przez podatnika) jest dochodem do dyspozycji, który gospodarstwa domowe przeznaczają na wydatki na zakup towarów i usług konsumpcyjnych oraz przyrost oszczędności. Dochód do dyspozycji przypadający na 1 mieszkańca województwa świętokrzyskiego wyniósł w 2017 r. średnio 1394,16 zł, co oznacza wzrost o 121,17 zł (o 9,5%) w stosunku do 2016 r., ale był niższy niż w kraju o 154,71 zł (o 10,0%). Z kolei przyrost oszczędności w 2017 r. był o 15,4% wyższy od osiągniętego rok wcześniej i osiągnął 395,62 zł.

W 2017 r. przeciętne gospodarstwo domowe w województwie świętokrzyskim wydawało miesięcznie – w przeliczeniu na 1 osobę – 1037,06 zł. Wydatki w województwie były niższe od przeciętnych wydatków w kraju o 139,38 zł (o 11,8%). W porównaniu z rokiem poprzednim przeciętne miesięczne wydatki gospodarstwa w województwie świętokrzyskim były wyższe o 7,7%. Ponadto wzrosły one w większości kategorii. Największy wzrost odnotowano w grupach wydatków związanych z edukacją (o 44,4%), restauracjami i hotelami (o 16,2%), transportem (o 15,6%), zdrowiem (o 13,1%). Mniej wydatkowano natomiast na rekreację i kulturę – o 10,1%.

Dochód do dyspozycji przypadający na 1 mieszkańca wzrósł o 9,5% w skali roku, kształtując się 10,0% poniżej średniej krajowej

Oszczędności gospodarstw domowych wzrosły o 15,4% w skali roku

Choć wydatki w województwie wzrosły o 7,7% w skali roku, to nadal wydawano mniej niż przeciętnie w kraju (o 11,8%)

Tabl. 3. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2017 r.

Wyszczególnienie	Polska		Świętokrzyskie		
	w zł	2016 = 100	w zł	2016 = 100	Polska = 100
Wydatki ogółem	1176,44	104,0	1037,06	107,7	88,2
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^a	1127,18	104,1	998,54	107,3	88,6
w tym					
żywność i napoje bezalkoholowe	286,44	104,7	282,86	106,3	98,8
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	28,11	100,5	19,97	105,7	71,0
odzież i obuwie	62,22	98,3	60,68	105,0	97,5
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	229,92	103,9	200,3	102,4	87,1
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	61,57	106,7	58,4	110,2	94,9
zdrowie	64,81	107,1	68,84	113,1	106,2
transport	102,01	103,7	83,91	115,6	82,3
łącznie ^b	55,05	98,1	49,15	104,8	89,3
rekreacja i kultura	81,71	104,7	55,85	89,9	68,4
edukacja	11,33	105,7	7,25	144,4	64,0
restauracje i hotele	53,69	108,9	37,42	116,2	69,7
pozostałe towary i usługi	71,63	105,3	72,24	125,6	100,9
w tym higiena osobista	36,15	103,9	33,11	114,4	91,6

^a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. ^b Łącznie z wydatkami za usługi internetowe.

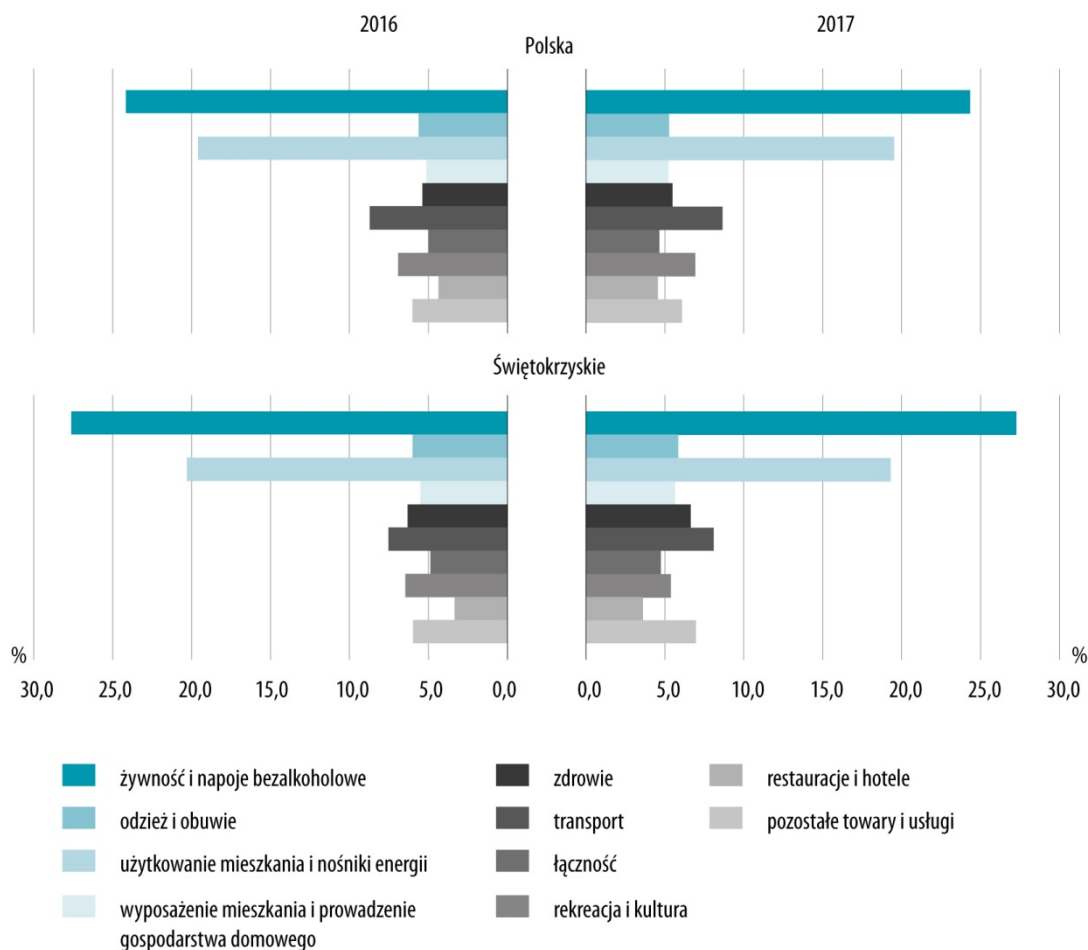
W 2017 r. w strukturze wydatków dominowały wydatki związane z zakupem towarów i usług konsumpcyjnych (podobnie jak przed rokiem ponad 96% udziału), w tym najistotniejszą grupę stanowiły wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe, na które gospodarstwa domowe przeznaczały przeciętnie 27,3% ogółu wydatków (o 0,3 p.proc. mniej niż w 2016 r.). Znaczącą grupą wydatków były opłaty ponoszone przez gospodarstwa domowe z tytułu użytkowania mieszkania i za korzystanie z nośników energii – w analizowanym okresie stanowiły one przeciętnie 19,3% ogółu wydatków (o 1,0 p.proc. mniej niż przed rokiem).

Struktura wydatków budżetów gospodarstw domowych mieszkańców województwa świętokrzyskiego nie odbiegała znacząco od obserwowanej w kraju. Niemniej jednak więcej niż średnio wydatkowano na: żywność i napoje bezalkoholowe (udział w województwie był o 3,0 p.proc. wyższy niż średnia krajowa), zdrowie (o 1,1 p.proc.), odzież i obuwie (o 0,6 p.proc.), wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego (o 0,4 p.proc.).

W strukturze wydatków dominowały wydatki na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, w tym przede wszystkim na żywność i napoje bezalkoholowe

Z kolei wyraźnie mniej niż średnio przeznaczono na rekreację i kulturę (o 1,5 p.proc.) oraz restauracje i hotele (o 1,0 p.proc.).

Wykres 4. Udział wybranych przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w wydatkach ogółem

Spożycie ilościowe żywności

Wyniki badania budżetów gospodarstw domowych są istotnym źródłem informacji o ilości żywności zakupionej lub w inny sposób pozyskanej przez gospodarstwo domowe (z własnego gospodarstwa rolnego, działki pracowniczej, otrzymanej w darze, itp.).

W odniesieniu do 2016 r. znacząco zmniejszyło się spożycie takich artykułów jak: soki warzywne i owocowe-warzywne – o 18,2%, pieczywo – o 9,8%, masło – o 7,4%, cukier – o 7,3%, ryby i owoce morza – o 6,9%, mięso surowe – o 6,7%. Odnotowano natomiast wyraźny wzrost spożycia takich artykułów jak: wody mineralne i źródlane – o 14,9%, owoce – o 7,9%, sery i twarogi – o 4,3% oraz soki owocowe – o 3,1%.

W porównaniu z przeciętnym spożyciem w kraju w województwie świętokrzyskim odnotowano większe spożycie na osobę m.in.: cukru (o 36,6%), ziemniaków (o 38,0%), drobiu (o 24,6%), jaj (o 19,2%), pieczywa (o 19,0%) oraz kawy, herbaty i kakao (o 12,5%). Zdecydowanie mniejsze było natomiast spożycie np.: soków warzywnych i owocowo-warzywnych (o 43,7%), soków owocowych (o 17,3%), jogurtów (o 17,3%), serów i twarogów (o 16,3%), wód mineralnych i źródlanych (o 7,6%) oraz ryb i owoców morza – o 6,9%.

W województwie świętokrzyskim od lat postępuje spadek spożycia większości artykułów spożywczych, zwłaszcza: pieczywa, wędlin i innych przetworów mięsnych, ryb i owoców morza, soków owocowych, cukru, ziemniaków, czy olejów i tłuszczów. Rośnie natomiast spożycie wód mineralnych i źródlanych oraz owoców

Tabl. 4. Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2017 r.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Polska		Świętokrzyskie		
		spożycie	2016 = 100	spożycie	2016 = 100	Polska = 100
Pieczywo i produkty zbożowe	kg	5,67	96,4	6,82	95,7	120,3
w tym pieczywo ^a	kg	3,31	94,0	3,94	90,2	119,0
Mięso	kg	5,28	99,2	6,01	95,4	113,8
w tym mięso surowe	kg	3,00	98,7	3,47	93,3	115,7
w tym drób	kg	1,34	98,5	1,67	98,2	124,6
w tym wędliny i inne przetwory mięsne ^b	kg	2,04	100,5	2,15	98,6	105,4
Ryby i owoce morza ^c	kg	0,29	90,6	0,27	93,1	93,1
Mleko ^d	l	2,99	97,1	3,12	98,4	104,3
Jogurty	kg	0,52	98,1	0,43	100,0	82,7
Sery i twarogi ^e	kg	0,86	101,2	0,72	104,3	83,7
Jaja	szt.	11,42	98,1	13,61	99,9	119,2
Oleje i tłuszcze	kg	1,11	98,2	1,19	100,8	107,2
w tym masło	kg	0,26	92,9	0,25	92,6	96,2
Owoce	kg	3,64	99,5	3,68	107,9	101,1
Warzywa	kg	8,24	95,9	10,38	102,4	126,0
w tym ziemniaki	kg	3,16	90,8	4,36	97,8	138,0
Cukier	kg	0,93	92,1	1,27	92,7	136,6
Kawa, herbata i kakao	kg	0,24	96,0	0,27	96,4	112,5
Wody mineralne i źródlane	l	5,16	105,1	4,77	114,9	92,4
Soki owocowe	l	0,81	102,5	0,67	103,1	82,7
Soki warzywne i owocowo-warzywne	l	0,16	88,9	0,09	81,8	56,3

a Bez pieczywa chrupkiego, tostowego i pieczywa cukierniczego. b Łączne z wyrobami garmażeryjnymi, bez przetworów podrobowych. c Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych, bez konserw rybnych. d Bez zagęszczonego i w proszku. e Bez słodkich serków.

Wyposażenie w przedmioty trwałego użytku

Tradycyjnie za miarę zaspokojenia potrzeb materialnych przyjmuje się poziom wyposażenia w dobra trwałego użytkowania.

Prawie wszystkie gospodarstwa wyposażone były w odbiornik telewizyjny i chłodziarkę (odpowiednio prawie 95% i niemal 99%). Do powszechnie występujących w gospodarstwach domowych dóbr trwałego użytkowania należały również automat pralniczy (blisko 95% gospodarstw) i telefon komórkowy (97%). Blisko 70% gospodarstw posiadało komputer osobisty, w tym ponad 68% z dostępem do Internetu. W prawie 64,0% gospodarstw domowych znajdował się samochód osobowy, a w ponad 54% – kuchenka mikrofalowa.

Na przestrzeni ostatniego roku znacznie wzrósł odsetek gospodarstw wyposażonych w smartfony – o 8,6 p.proc. do 51,0%. Zmniejszył się udział gospodarstw dysponujących sprzętem do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku – o 6,8 p.proc. do 68,5%, aparatami fotograficznymi cyfrowymi – o 3,3 p.proc. do 36,2%, co wynika zapewne z faktu wzrostu wyposażenia w smartfony.

W stosunku do średniej krajowej, w województwie świętokrzyskim odnotowano większy odsetek gospodarstw domowych wyposażonych m.in. zamrażarkę (o 2,3 p.proc.), odtwarzacz DVD (o 1,6 p.proc.); mniejszy odsetek gospodarstw domowych niż średnio w Polsce posiadał natomiast m.in. zmywarkę (o 12,1 p.proc.), smartfon (o 9,6 p.proc.), komputer z dostępem szerokopasmowym do Internetu (o 8,9 p.proc.), laptop, tablet (o 7,8 p.proc.), kuchenkę elektryczną z płytą ceramiczną, indukcyjną (o 7,0 p.proc.).

Wyniki badania gospodarstw domowych wskazują na coraz lepszy standard życia w województwie świętokrzyskim w zakresie wyposażenia w dobra trwałego użytkowania

Tabl. 5. Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania^a

Wyszczególnienie	Polska		Świętokrzyskie	
	2016	2017	2016	2017
	w % ogółu gospodarstw domowych			
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka	98,7	98,7	98,9	98,8
Zamrażarka	16,8	15,6	20,7	17,9
Pralka automatyczna	95,8	96,3	93,7	94,7
Zmywarka do naczyń	29,2	31,8	15,9	19,7
Kuchenka mikrofalowa	58,1	58,7	53,2	54,4
Kuchenka elektryczna z płytą ceramiczną, indukcyjną	12,0	13,1	5,7	6,1
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	71,3	69,0	75,3	68,5
Odbiornik telewizyjny	96,4	95,2	97,4	94,6
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	62,2	60,6	56,8	55,5
Telefon stacjonarny	30,5	26,0	26,3	23,3
Telefon komórkowy	95,7	96,2	96,6	96,7
w tym smartfon	53,4	60,6	42,4	51,0
Zestaw kina domowego	11,7	10,8	7,0	8,2
Odtwarzacz DVD	31,4	26,3	31,9	27,9
Aparat fotograficzny cyfrowy	44,6	40,1	39,5	36,2
Komputer osobisty	75,2	75,9	68,5	69,5
w tym laptop, tablet	63,2	65,4	54,7	57,6
Komputer z dostępem do Internetu	74,0	74,8	67,1	68,2
w tym z dostępem szerokopasmowym	56,1	53,8	44,0	44,9
Drukarka	32,0	31,1	30,8	31,5
w tym drukarka wielofunkcyjna	21,6	21,4	16,8	21,3
Rower (bez dziecięcego)	62,5	60,7	60,6	58,9
Motocykl, skuter, motorower	6,4	5,9	7,9	6,5
Samochód osobowy	63,7	65,0	61,8	63,7

a Opracowano według stanu na końcu poszczególnych kwartałów. b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę.

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych

Wzrost dochodów, przy jednoczesnym zwiększeniu wydatków i oszczędności gospodarstw domowych przełożyły się na lepszą ocenę aktualnej sytuacji finansowej. W 2017 r., 34,1% gospodarstw domowych postrzegało swoją sytuację materialną jako raczej dobrą albo bardzo dobrą, a 11,3% jako raczej złą albo złą, podczas gdy w 2016 r. odpowiednio: 30,6% i 12,1%.

W kraju zadowolonych ze swej sytuacji materialnej odnotowano 37,2%, a niezadowolonych 11,2%. Zmniejszył się dystans do średniej krajowej udziału osób oceniających swą sytuację jako przeciętną – z 3,8 do 3,0 p.proc.

W skali roku wzrosła liczba gospodarstw domowych zadowolonych ze swej sytuacji finansowej

Tabl. 6. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych

Wyszczególnienie	Polska		Świętokrzyskie	
	2016	2017	2016	2017
	w % danej grupy			
Bardzo dobra	13,6	15,7	9,6	12,5
Raczej dobra	19,9	21,5	21,0	21,6
Przeciętna	53,5	51,6	57,3	54,6
Raczej zła	9,5	8,4	10,0	9,1
Zła	3,5	2,8	2,1	2,2

Opracowanie merytoryczne:
Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych

Olga Szymocha
Tel: 41 249 96 28
e-mail: o.szymocha@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych

Informatorium Statystyczne
Tel: 41 249 96 23
41 249 96 24
e-mail: i.boksa-nowak@stat.gov.pl
m.szczepanek@stat.gov.pl

Współpraca z mediami:
Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych

Aneta Królik
tel.: 41 249 96 22
e-mail: a.krolik@stat.gov.pl

 www.kielce.stat.gov.pl

 @Kielce_STAT

 @GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/sytuacja-gospodarstw-domowych-w-2017-r-w-swietle-wynikow-badania-budzetow-gospodarstw-domowych,3,17.html>

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/budzety-gospodarstw-domowych-w-2017-r-,9,12.html>

Temat dostępny w bazach danych

<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/temat>

<http://swaid.stat.gov.pl/SitePagesDBW/WarunkiZyciaLudnosci.aspx>

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

<http://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/>